

<http://dx.doi.org/10.16926/zc.2020.46.17>

Marian GŁOWACKI

Pro Memoriam Ryszard Baranowski (1950–2019)

Ryszard Baranowski

Źródło: ze zbiorów żony, Ewy Kozłowskiej.

1 grudnia 2019 roku zmarł Ryszard Baranowski, częstochowianin, artysta plastyk, nauczyciel akademicki, prezes ZPAP w Częstochowie, publicysta i dziennikarz, przez lata związany z częstochowską prasą, miłośnik historii miasta, twórca szaty graficznej wielu okładek „Ziemi Częstochowskiej”, periodyku wydawanego przez Częstochowskie Towarzystwo Naukowe.

Urodził się 22 sierpnia 1950 roku w Częstochowie. Był absolwentem miejscowego Liceum Sztuk Plastycznych, na kierunku ceramika. Liceum ukończył w roku 1971. Po uzyskaniu dyplomu szkoły średniej rozpoczął, w latach 1973–1975, studia filozoficzne w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie w roku 1980, na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego, uzyskał dyplom z oceną bardzo dobrą w pracowni prof. Lecha Tomaszewskiego.

Po powrocie do Częstochowy pracował najpierw jako projektant przemysłowy. Później, w latach 1982–1992 oraz 1997–2004, był asystentem i starszym wykładowcą w Częstochowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej i Akademii im. Jana Długosza, gdzie realizował się jako świetny, lubiany przez studentów, nauczyciel akademicki. Tu też tworzył wraz z profesorami Andrzejem Niekraszem i Jerzym Filipem Sztuką podwaliny kierunku wychowanie plastyczne. Kierunek powstał w 1977 roku. W latach 2004–2006 pracował na stanowisku starszego wykładowcy w Śląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej im. kard. Augusta Hłonda w Mysłowicach oraz w latach 2010–2012 w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach, gdzie prowadził, podobnie jak w poprzednio wymienionych uczelniach, zajęcia z zakresu struktur wizualnych, funkcji reklamy, technologii informacyjnych, perspektywy i geometrii wykreślnej oraz projektowania graficznego. Często żartował, że jest „nauczycielem geometrii”. Przyjaciele pamiętają go jednak jako nauczyciela, ale „geometrii życia”.

Zawsze dobitnie powtarzał, że bardzo lubi swoją Częstochowę. Od zawsze też interesował się jej historią i opisywał jej współczesność, czego świadectwem była działalność dziennikarska i fotograficzna. Od roku 1990 był publicystą „Gazety Częstochowskiej”, następnie „Kulisów Regionu” i tygodnika „7 Dni” i „Poniedziałek”. W kręgu jego dziennikarskich zainteresowań zawsze były problemy społeczno-polityczne, kultura, sztuka i historia Częstochowy – czego efektem był cykl kilkuset artykułów prasowych i książkowych o dziejach zabytków Częstochowy oraz dziedzictwie kulturowym miasta i regionu, wielu esejów związanych choćby z Aleją Najświętszej Maryi Panny, ubarwianych autorskimi zdjęciami.

Współtworzył Częstochowski Komitet Obywatelski, którego był członkiem w latach 1989–1992. Później działał na rzecz Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Czenstochovia”, którego był prezesem w latach 2004–2007.

Ważną działalnością społeczną w środowisku artystycznym Częstochowy, którą pełnił w latach 1993–1995, była funkcja prezesa oddziału Związku Polskich Artystów Plastyków.

Wyrazem przywiązania i pracy dla swojego miasta była jego aktywność na polu kultury. Należy tu wymienić takie Jego działania, jak: organizację cyklicznych imprez „Twórcy dzieciom” w latach 1985–1992 (BWA), aranżacje wystaw historycznych w Muzeum Częstochowskim (1984–1987), liczne ekspozycje artystyczne i historyczne w Muzeum Częstochowskim, w tym „Herby miast województwa częstochowskiego”, wystawy „Pleneru Miejskiego” i „Pleneru Juraj-

skiego”, ekspozycje historyczne o NSZZ Solidarność, „15- i 20-lecie Związku”, „15-lecie Stanu Wojennego”, „Prawda przeciw kłamstwu” (2005), „25-lecie Stanu Wojennego” (2006), a także „Trzydziestolecie I Pielgrzymki Papieża Jana Pawła II” (2009) oraz aranżacje ekspozycji etnograficznych i krajoznawczych (m.in. na Targach Poznańskich), „100-lecie Polskiego Krajoznawstwa” w Muzeum Częstochowskim.

W swoim dorobku miał szereg projektów wewnątrz, między innymi sali widowiskowej dla Domu Kultury w Kaliszu, założeń projektowych budynku Instytutu Plastyki WSP, włoskiego parku wodnego Bałtyk-Adriatyk, rewaloryzacji promenady im. Niemena.

Był czynnym uczestnikiem licznych imprez artystycznych, plenerów, festiwali, akcji artystycznych i sympozjów twórczych w Częstochowie, w kraju, w Niemczech i we Francji. Brał udział w wystawach okręgu ZPAP, ekspozycjach sztuki polskiej w Lourdes i w galeriach krajowych.

Jego szczególne zainteresowanie zagadnieniami heraldyki zaowocowało realizacją licznych projektów herbów dla miast i gmin województwa śląskiego, w tym herbu i sztandaru Częstochowy i Powiatu Częstochowskiego. Ostatnimi poważnymi i zrealizowanymi były projekty łańcuchów Przewodniczącego Rady Miasta i Prezydenta Miasta Chorzowa w 2018 roku. Wykonał również liczne projekty elementów symbolicznych – dyplomów, sztandarów dla instytucji i urzędów, między innymi dyplomu honorowego obywatela Częstochowy dla prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego oraz dyplomów Nagród Prezydenta Częstochowy. Bogata była także jego działalność twórcza, obfitująca w liczne opracowania graficzne i typograficzne wydawnictw naukowych i artystycznych, między innymi dla Muzeum Częstochowskiego, wydawnictwa AJD, Miejskiej Galerii Sztuki.

Trzeba wymienić również Jego liczne opracowania ikonograficzne do wydawnictw naukowych, między innymi do III i IV tomu monografii *Częstochowa. Dzieje miasta i Klasztoru Jasnogórskiego*. Ma na swoim koncie także przygotowanie ekspozycji i redakcję kilku wydawnictw z okazji jubileuszu, w tym „Wystawy Przemysłu i Rolnictwa”, albumu *Stulecie Wystawy Przemysłu i Rolnictwa w Częstochowie 1909* – pod patronatem prezydenta Lecha Kaczyńskiego, wydawnictwa *Częstochowa w przewodnikach od XIX do XXI wieku* (2012). Był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany, w tym Nagrodą Wojewody Częstochowskiego i Nagrodami Rektorskimi WSP i AJD.

Był wieloletnim sympatykiem i czynnym współpracownikiem Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego. Był autorem graficznej oprawy tomów – XVII, XIX i XX w latach 1991–1993, a od 1999 do 2018 – kolejnych tomów (XXVI–XLIV) „Ziemi Częstochowskiej”, periodyku Towarzystwa. Ryszard Baranowski stworzył charakterystyczny styl barwnej szaty graficznej okładek, ze stałymi charakterystycznymi elementami, wyróżniający się wśród innych tego typu wydawnictw.

Ryszard Baranowski pozostanie zawsze w naszej pamięci jako wybitny artysta i dobry człowiek. Cześć Jego Pamięci.